

ನಮ್ಮೆ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ, ಮಾತು, ಬಣ್ಣ, ಮರ, ವಸ್ತುಗಳ ನೇನಪುಗಳು ಎಮ್ಮೋ ವರ್ವಾಗಳ ನಂತರವೂ ಯಾಕೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಕುತ್ತಾಹಲದ ವಿವರ. ತುಂಬ ನಾಟಕೀಯ, ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಗಳು, ಸಾವು, ಆಳ್ವಿಡೆಂಟ್, ಪ್ರಳಯ ಇಂಥ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕಗಳು ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಮರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮರ ಇರುವ ಆಕಾರವೇ ಆ ಜಾಗವೇ ನಾನು ಹೋದ ಸಮಯವೋ ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಇನ್ನಾವುದೋ ಮರದ ನೇನಪು, ಅದರ ಕೆಳಗಡೆ ಆದಿದ ನೇನಪುಗಳನ್ನು ಮರುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಹಳ ತ್ರೈಮಾಟೆಕ್ ಸಂಗಿತಗಳೇನೂ ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ಎಮ್ಮೋ ವರ್ವಾಗಳ ನಂತರವೂ ನೇನಷಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ನನ್ನ ಸ್ತುತಿಕೊಳ್ಳಬಾಗಲ್ಲಿ ಕಾನಾರಡರ ಕುರಿತು ಇರುವ ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನೇನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಮೌದಲನೇ ನೇನಪು 1969ರ ಸುಮಾರಿನಿಧಿ. ನಾನಾಗ ದಾವಣಗೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಕೊಂಡು ಏನ್ನೇನ್ನಿಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ‘ಪ್ರತಿಮಾ ಸಭಾ’ ಎನ್ನುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಕಾನಾರಡರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಹೊಂಚ ಮೌದಲೇ ಒಂದಿದ್ದ ಕಾನಾರಡರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುವ ಸಭಾಗಳಿಂದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಮಾ ಸಭಾ’ದ ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆ ಹರಬೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಸುಮನ್ನೇ ನಿಂತು ಆವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನು ಮಾತಾಡಿದ್ದರು, ಚರ್ಚೆಗಿಡ್ಡರು ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲ ಏನೂ ನೇನಿಬಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ನೇನಿಬಿರುವುದು ಒಂದೇ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಶುರುಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಅಯೋಜಕರು ಒಂದು ಕಾನಾರಡರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಕಾನಾರಡರು ‘ತಿಳಿಯಾಗಿ ಹಸಿವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ಆ ಪದವ್ಯರೋಗ ನನಗೆ ಒಹಳ ಹೋಸತು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ‘ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸಿವೆಯಾಗ್ರಿದೆ’, ‘ಚೂರು ಹಸಿವೆಯಾಗ್ರಿದೆ’ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ‘ತಿಳಿಯಾಗಿ ಹಸಿವಾಗಿದೆ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ ಅದೇ ಮೌದಲು. ಆಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಏನೇ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ತಿಂದು ಆದಮೇಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾತಾಡಿದರು. ಅದ್ವಾವುದೂ ನೇನಿಬಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ಆಗಲೇ ‘ತುಫಲಕ್’ ಬಂಡಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಮೂರತ್ತು—ಮೂಲತ್ತೈಂದರ ಸ್ವರದ್ವಾಪಿ ತರಣಿ ಅವರಾಗ. ಅವರು ಅಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ಒಂದು ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕವೇ ಕಾನಾರಡರ ಚಿಕ್ಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಳಿದ್ದಿದ್ದು.

1994–95ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನಾನು ಕೆ.ವಿ. ಸುಭ್ರಾಣಿ ಅವರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರ ಘೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗಿರಿಜ ಕಾನಾರಡರಿಗೂ ಈ ಮಾಡಿ ‘ಎಲ್ಲ ಲೇಖಿಕರ ಘೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನಿಮ್ಮ ಘೋಟೋಗ್ರಫಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬರಲಾ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮೇಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅವರಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜೀ.ಬಿ. ನಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಉಮಾ ಸ್ಕೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಗೆ ಹೋದೆವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ತುಂಬ ಹಾಡಿಕವಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಫ್ರೆನ್ಲೊನಲ್ಲಿ ಘೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡುವುದು ಅಂತಾಯ್ತು. ನನ್ನ ಕುರಿತು ಆವರಿಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಯಾವ ಥರದ ಘೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ಘೋಟೋಗ್ರಫಿನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿಯೇ ಘೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು ಜಿ.ಬಿ. ಜೊಂಟಿ ಅವರ ಜೊತೆ ಕಾನಾರಡರಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.